

กลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำการวิจัยในชั้นเรียน
สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในเขตภาคเหนือตอนล่าง*
Strategy to Empower Teachers to Conduct Classroom Action Research
for School Administrators under the Office of the Basic Education
Commission in the Lower Northern Area

สุกัญญา แซ่มซ้อย^{1**}

¹ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
เลขที่ 99 หมู่ 9 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง เป็นการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำการวิจัยในชั้นเรียนของครู เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำการวิจัยในชั้นเรียนของครู จากครู จำนวน 293 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำการวิจัยในชั้นเรียน โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน ขั้นตอนที่ 3 การนำกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำการวิจัยในชั้นเรียนไปทดลองใช้โดยคัดเลือกกรณีศึกษาโรงเรียนที่ยินดีเข้าร่วมโครงการ จำนวน 4 โรงเรียน ศึกษาผลการทดลองใช้โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมครูในการทำการวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังการทดลองใช้กลยุทธ์ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำการวิจัยในชั้นเรียน โดยการประเมินความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์ไปใช้ด้วยแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 215 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่ากลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ระดับนโยบาย ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 สร้างความตระหนักในการทำการวิจัยในชั้นเรียน

* งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ตามสัญญาเลขที่ MRG5480067

** ผู้เขียนหลัก (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์)
อีเมล: sukarnyach@nu.ac.th

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาสมรรถนะครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบการจัดการงานวิจัยในชั้นเรียน กลยุทธ์ที่ 4 ใช้การจัดการความรู้เป็นฐานในการการขับเคลื่อนการวิจัยในชั้นเรียน กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาเครือข่ายการวิจัย ในชั้นเรียนกับหน่วยงานภายนอก ผลการนำกลยุทธ์ไปทดลองใช้พบว่า พฤติกรรมครูก่อนและหลังการใช้กลยุทธ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและผลการประเมินความเป็นไปได้ของการนำกลยุทธ์ไปใช้พบว่ากลยุทธ์ทั้ง 5 มีผลการประเมินระดับมาก

คำสำคัญ

กลยุทธ์ การเสริมสร้างพลังอำนาจ วิจัยในชั้นเรียน การบริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to develop an empowerment strategy to be used by administrators under the Office of the Basic Education Commission (OBEC) in the lower northern area of Thailand to facilitate teachers to conduct Classroom Action Research (CAR). The research methodology was a research and development which comprised four stages. The first stage was a survey study of factors that affected teachers on conducting CAR. In this stage, questionnaires collected from 293 teachers were used. The statistical data were analyzed by means, standard deviation and stepwise multiple regression analysis. In the second stage, empowerment strategies were drafted using the research results from the first stage. Group discussions among 12 experts were employed. The third stage was an implementation of the draft retrieved from the second stage to four schools as case studies and comparative teachers' behavior on conducting CAR. The final stage was the evaluation of the possibility of the empowerment strategies. Questionnaires collected from 215 administrators were used. The statistical data were analyzed by means and standard deviations.

The results indicated as follows; the empowerment strategies for OBEC school administrators used in facilitating teacher to conduct CAR consisted of 5 policy level strategies 1) Building awareness of conducting CAR 2) Developing CAR skills 3) Developing the CAR management system 4) Using Knowledge Management based driven CAR 5) Developing CAR networking with the other school/district/ university. The results indicated that teacher's behavior to conduct CAR before and after empowerment was significantly different. The evaluation of strategies was at a high level of feasibility.

Keywords

Strategy, Empowerment, Classroom Action Research, Educational Administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการวิจัยในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้และการพัฒนา รวมทั้งมาตรฐานการศึกษาของชาติได้กำหนดแนวการสร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้ โดยการศึกษาวิจัย การส่งเสริม สนับสนุนแหล่งเรียนรู้และกลไกการเรียนรู้ โดยอาศัยความร่วมมือจากภายในและภายนอกของสถานศึกษา ในการสร้างกลไกการเรียนรู้ทุกประเภทเพื่อให้คนไทยเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้จริง นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นองค์กรหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยไว้ในมาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียน การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตัวบ่งชี้ที่ 10.7 มีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของ ผู้เรียนและนำผลไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (สมศ.) ซึ่งเป็นองค์กรหลักที่มีหน้าที่ในการประเมินคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดมาตรฐาน และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่ 2 (พ.ศ. 2549 – พ.ศ. 2553) ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยไว้ในมาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมี ประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาตามตัวบ่งชี้ที่ 9 คือ ครูมีการวิจัยเพื่อพัฒนา สื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนาผู้เรียน

โดยแนวคิดการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้ค้นหา สะท้อนผลการปฏิบัติ และการแปลความหมายของผลการวิจัยด้วยตนเอง เป็นการวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอน ในชั้นเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริม พัฒนาการผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ในชีวิตประจำวันของครู และเพื่อนร่วมงาน ในโรงเรียนได้มีโอกาสวิพากษ์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแนวทางปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ทั้งของครูและผู้เรียน (สุวิมล ว่องวานิช, 2554) แต่อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาและข้อค้นพบ ของนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่าน ดังเช่น วิภาพร นิธิปรีชานนท์ (2554) จิตราภา กุณฑลบุตร (2550) สุรศักดิ์ การุณ (2547) ธีรวัฒน์ ฆะราช (2546) สุพรรณิณี สิ้นโพธิ์ (2546) และพรพิมาน วงษ์ปัดดา (2546) พบว่า ครูยังมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ได้แก่ 1) ทักษะคิด ครูผู้สอนบางส่วนให้ความสนใจ เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนน้อย 2) ความรู้ ความเข้าใจ เช่น ความรู้ในการทำงานวิจัย ขาดบุคลากรในการ แนะนำขั้นตอน 3) เวลา เช่น ภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการศึกษาวิจัย 4) งบประมาณ เช่น ขาดการสนับสนุน งบประมาณในการทำวิจัยในชั้นเรียน 5) แหล่งศึกษาข้อมูล เช่น เอกสารอ้างอิงหาได้ยากลำบากเพราะ ขาดแหล่งข้อมูลหรือแหล่งข้อมูลอยู่ห่างไกล วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น การให้บริการ อินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูลที่ยังไม่เพียงพอ เป็นต้น

ซึ่งสามารถสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญดังนี้

1. ปัจจัยระดับบุคคล เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะภายนอกและคุณลักษณะภายใน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ด้านคุณลักษณะของครุณักวิจัย ด้านกระบวนการทำงาน และ ด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้แก่ ด้านการเห็นประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการได้รับการยอมรับและด้านความต้องการก้าวหน้าในอาชีพ

2. ปัจจัยระดับองค์กร เป็นปัจจัยที่สถานศึกษาสนับสนุนหรือส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ประกอบด้วย 1) ปัจจัยบรรยากาศขององค์กร ได้แก่ ด้านโครงสร้าง/นโยบายของสถานศึกษา และ ด้านบรรยากาศในการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) ปัจจัยการสนับสนุนจากผู้บริหาร ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านแหล่งศึกษาข้อมูล ด้านการอบรมและพัฒนา ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านเวลา

จากความสำคัญและปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูดังกล่าวข้างต้นนับได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นพันธกิจที่สำคัญของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล รวมทั้งเป็นการพัฒนาวิชาชีพของตนเองให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องหากกลยุทธ์ในการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ รวมทั้งการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของคอนเจอร์ และคาร์นิงโก (Conger & Kanungo, 1988, 474-475) โดยมีกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การหาสาเหตุหรือเงื่อนไขที่นำไปสู่ภาวะไร้อำนาจ (Conditions Leading to a Psychological State of Powerlessness) เป็นการวิเคราะห์ภาวะไร้อำนาจของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนว่าเกิดจากปัจจัยใด ทั้งปัจจัยระดับบุคคล และปัจจัยระดับองค์กร

ขั้นที่ 2 การเลือกเทคนิคและกลยุทธ์ในการจัดการ (The Use of Managerial Strategies and Technique Information to Subordinates) เป็นการนำปัญหาที่ทำให้เกิดภาวะไร้อำนาจของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนมาดำเนินการแก้ไข

ขั้นที่ 3 การช่วยให้ผู้ปฏิบัติเกิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง (To Provide Self-Efficacy Information to Subordinates) เป็นการสร้างพลังอำนาจให้กับครูให้รู้สึกว่ามีศักยภาพเพียงพอในการทำวิจัยในชั้นเรียน และสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้สำเร็จ

ขั้นที่ 4 ผลของการเสริมพลังอำนาจ (Results in Empowering Experience of Subordinates) เมื่อผู้บริหารสามารถขจัดปัญหาที่ก่อให้เกิดความรู้สึกไร้พลังอำนาจของครูได้ โดยมีการใช้กลยุทธ์ต่างๆ ที่จะเสริมสร้างพลังอำนาจให้เกิดขึ้นในการทำวิจัยในชั้นเรียน และช่วยให้ครูเกิดความตระหนักในความสามารถของตน ความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถในการควบคุมตนเอง

ขั้นที่ 5 พฤติกรรมที่เกิดขึ้น (Leading to Behavior to Accomplish Task Objective) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานวิจัยในชั้นเรียนของครูที่เกิดขึ้นหลังจากได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจจากผู้บริหาร

จะเห็นได้ว่ากระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจครูเป็นกระบวนการที่เป็นระบบและสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ ดังนั้นด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจประเด็นปัญหาในการทำวิจัยดังนี้ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู คืออะไรบ้าง 2) กลยุทธ์ในการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมีอะไรบ้าง 3) ผลของการนำกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนไปใช้เป็นอย่างไรร และ 4) ผลการประเมินกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อกำหนดกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้กลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
4. เพื่อประเมินกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ที่ผสมผสานระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Methodology) โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการศึกษาเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การกำหนดกลยุทธ์ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) แนวคิดเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) แนวคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ 3) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ และ 4) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนด

ตัวแปรและพัฒนา กรอบแนวคิดในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู การเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 293 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การถดถอยพหุคูณ

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาระยะที่ 1 มาใช้ประกอบการกำหนด (ร่าง) กลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ด้วยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 คน

ระยะที่ 2 การทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์

ขั้นตอนที่ 3 การนำกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างไปทดลองใช้กับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 4 โรงเรียน โดยเลือกสถานศึกษาที่ยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลองใช้กลยุทธ์ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 1 ภาคเรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกของผู้บริหารในคู่มือการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน และแบบประเมินพฤติกรรมทำวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังการใช้กลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง โดยการประเมินความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์ไปใช้ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 215 คน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยระยะที่ 1

1 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

ผลการวิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนประกอบด้วย ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ ปัจจัยคุณลักษณะลักษณะส่วนบุคคล คือ คุณลักษณะของครูนักวิจัย (P_{x1}) กระบวนการทำงาน (P_{x2}) ความรู้เกี่ยวกับกรวิจัยในชั้นเรียน (P_{x3}) ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้แก่ การเห็นประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน (M_{x1}) การได้รับการยอมรับ (M_{x2}) ความต้องการก้าวหน้าในอาชีพ (M_{x3}) ปัจจัยระดับองค์การ ได้แก่ โครงสร้างและนโยบาย (O_{x1}) บรรยากาศในการทำวิจัยในชั้นเรียน (O_{x2}) และปัจจัยการสนับสนุนจากผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งบประมาณ (S_{x1}) แหล่งศึกษาค้นคว้าข้อมูล (S_{x2}) การอบรมและพัฒนา (S_{x3}) วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก (S_{x4}) เวลา (S_{x5})

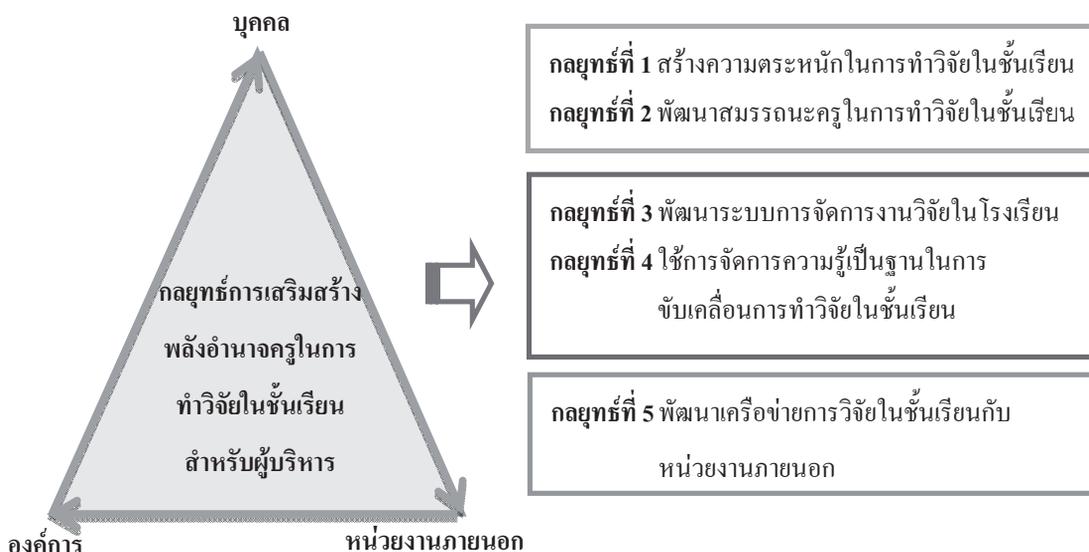

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน (Y) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับ การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (P_{x3}) แหล่งศึกษาค้นคว้าข้อมูล (S_{x2}) และการอบรมและพัฒนา (S_{x4}) และ ผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ พบว่ามีตัวแปรงบประมาณ (S_{x1}) แหล่งศึกษาค้นคว้าข้อมูล (S_{x2}) และการอบรมและพัฒนา (S_{x4}) ที่ร่วมกันพยากรณ์การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู เขียนสมการ พยากรณ์ได้ดังนี้

ในรูปคะแนนดิบ $Y = 3.838 + (-.578)(S_{x4}) + .935(S_{x1}) + (-.812)(S_{x2})$
 ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z = (-.222)(S_{x4}) + .433(S_{x1}) + (-.321)(S_{x2})$

2. ผลการกำหนดกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

จากผลการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการกำหนดเป็นกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูใน การทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขต จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย กลยุทธ์ระดับนโยบาย 5 กลยุทธ์ กลยุทธ์ระดับโครงการ 5 โครงการ และกลยุทธ์ระดับกิจกรรม 5 กิจกรรม โดยกลยุทธ์ที่ 1 และกลยุทธ์ที่ 2 เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับฐานบุคคล กลยุทธ์ที่ 3 และกลยุทธ์ที่ 4 เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับฐานองค์กร และกลยุทธ์ที่ 5 เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับฐาน หน่วยงานภายนอก ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 สร้างความตระหนักในการทำวิจัยในชั้นเรียน กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาสมรรถนะ ครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบการจัดการงานวิจัยในชั้นเรียน กลยุทธ์ที่ 4 ใช้การจัดการ ความรู้เป็นฐานในการก้าวข้ามเคลื่อนการวิจัยในชั้นเรียน กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนกับ หน่วยงานภายนอก ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1: กลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน

3. ผลการนำกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่างไปทดลองใช้

การนำกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าวไปทดลองใช้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกสถานศึกษาที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 4 โรงเรียน และได้ศึกษาผลการดำเนินการนำกลยุทธ์ไปใช้ จากการบันทึกของผู้บริหารและผลการศึกษาพฤติกรรมกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูก่อนและหลังการเสริมสร้างพลังอำนาจครูพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในแต่ละโรงเรียนมีจำนวนผลงานวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น

4. ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง

การประเมินความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนไปใช้โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร จำนวน 215 คน พบว่า แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่างโดยภาพรวมและทุกกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ ปัจจัยระดับบุคคลและปัจจัยระดับองค์กร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธีระวัฒน์ ฆะราช (2546) และสุพรรณิ สนิโพร (2546) ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หัตถดอยพหุคูณของปัจจัยดังกล่าว พบว่า ปัจจัยระดับองค์การด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก งบประมาณ และแหล่งศึกษาข้อมูลมีผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สอดคล้องกับอดุลย์ สนั่นเอื้อเม็งไรสง และ สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิชย์ (2555) ที่พบว่าตัวแปรวัสดุอุปกรณ์สำหรับการทำวิจัย แหล่งค้นคว้าในการทำวิจัย แหล่งเงินทุนในการทำวิจัย เมื่อวิเคราะห์หัตถดอยพหุคูณมีผลต่อสมรรถนะการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูและสอดคล้องกับผลการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์สาเหตุหรือเงื่อนไขที่นำไปสู่ภาวะไร้อำนาจในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูพบว่า ด้านงบประมาณ ได้แก่ การขาดงบประมาณในการสนับสนุนไม่มีงบประมาณในการจ้างวิทยากรที่มีความสามารถในด้านงานวิจัยมาอบรมครู และไม่มีงบประมาณในการสนับสนุนผู้ทำวิจัยด้านแหล่งศึกษาข้อมูล ได้แก่ เอกสารอ้างอิงหายากได้ยากลำบากเพราะขาดแหล่งข้อมูลหรือแหล่งข้อมูลอยู่ห่างไกล ด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ การให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่ครูสืบค้นข้อมูลไม่เพียงพอ ซึ่งปัจจัยระดับองค์กรที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเป็นสาเหตุหรือเงื่อนไขที่นำไปสู่

ภาวะไร้อำนาจ (Conditions Leading to a Psychological State of Powerlessness) นี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Conger & Kanungo (1988) ที่นำเสนอภาวะไร้อำนาจของผู้ปฏิบัติงานสามารถเกิดขึ้นได้จากปัจจัยปัจจัยด้านองค์การ (Organizational Factors) ได้ด้วยเช่นกัน

2. กลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน ในการกำหนดกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ Conger & Kanungo (1988) ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์สาเหตุหรือเงื่อนไขที่นำไปสู่ภาวะไร้อำนาจ (Conditions Leading to a Psychological State of Powerlessness) โดยการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูด้วยการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปกลุ่มของปัจจัยออกเป็น ปัจจัยระดับบุคคลและปัจจัยระดับองค์กร และ เมื่อวิเคราะห์สาเหตุหรือเงื่อนไขที่นำไปสู่ภาวะไร้อำนาจ เพื่อนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนแล้ว พบว่ามีเงื่อนไขของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกที่เข้ามามีบทบาทสำคัญที่ทำให้ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ ผู้วิจัยจึงนำมาเขียนเป็นแผนภาพที่ 1 สรุปความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสำคัญที่จะนำไปสร้างเป็นกลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ส่วนองค์กร 2) ส่วนหน่วยงานภายนอก ซึ่งทั้ง 2 ส่วนนี้เป็นเหมือนปัจจัยสนับสนุนส่วน 3) ส่วนบุคคล คือ ครู นั่นเอง

2.2 กลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน ขั้นตอนนี้เป็น การนำปัญหาหรือสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะไร้อำนาจของครูมาดำเนินการแก้ไข โดยกำหนดเป็นกลยุทธ์ประกอบด้วย กลยุทธ์ระดับนโยบาย 5 กลยุทธ์ กลยุทธ์ระดับโครงการ 5 โครงการ และกลยุทธ์ระดับกิจกรรม 5 กิจกรรม โดยกลยุทธ์ที่ 1 และกลยุทธ์ที่ 2 เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับส่วนบุคคล กลยุทธ์ที่ 3 และกลยุทธ์ที่ 4 เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับส่วนองค์กร และกลยุทธ์ที่ 5 เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับส่วนหน่วยงานภายนอก ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างความตระหนักในการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นกลยุทธ์ที่ใช้เตรียมความพร้อมให้กับครู โดยให้ครูเห็นคุณค่าและความสำคัญในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Center) เพื่อมุ่งเน้นการแก้ปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคลซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา (2555) ที่กล่าวว่า ครูส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน ไม่เห็นความสำคัญของการทำวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และแก้ปัญหาต่างๆ จึงทำให้ครูเกิดทัศนคติด้านลบในการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียน มีการส่งเสริมพัฒนากระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูให้มากยิ่งขึ้น เพราะการวิจัยถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาความรู้ที่มีเหตุผล และมีความน่าเชื่อถือตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้และเป็นไปตามพันธกิจเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง ดังที่ Hine & Lavery (2014) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่มีคุณค่าในการพัฒนาวิชาที่พหุของครู

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาสมรรถนะครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน Rust (2009) ได้ศึกษาพบว่า การพัฒนาครูโดยการบรรยายไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ และนั่นคือข้อผิดพลาดของการขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของครู ดังนั้นการอบรมปฏิบัติการในสถานศึกษาซึ่งเป็นข้อค้นพบหนึ่งของผลการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางที่ใช้ได้ผลดี โดยเฉพาะในกรณีศึกษาที่ผู้บริหารเป็นวิทยากรเอง นอกจากจะเป็นการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนให้กับครูแล้ว ยังเป็นการกำกับติดตาม และกระตุ้นให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญยาพร ฉิมพลอย (2545) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการทำวิจัยในชั้นเรียนและ นลินี วารี (2545) พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างสมรรถนะการทำในชั้นเรียน เพราะครูต้องการให้ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุน อำนวยความสะดวกให้อย่างจริงจัง และต้องการให้เป็นผู้ที่สามารถให้คำปรึกษาและแนะแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ได้

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบการจัดการงานวิจัยในโรงเรียนดังที่ Holter & Frabutt (2012) ที่เสนอแนะว่า การวิจัยปฏิบัติการทางการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ดังนั้นหากมีการจัดการงานวิจัยอย่างเป็นระบบทั้งปัจจัยนำเข้า คือ การสนับสนุนทรัพยากร เงินทุนหรือวัสดุอุปกรณ์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน กระบวนการ คือ การส่งเสริมกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูให้เป็งานประจำ กำหนดแนวทางการทำวิจัยในชั้นเรียนแบบง่าย ไม่เน้นการทำเอกสาร แต่มุ่งเน้นการหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งการลดภาระงานเอกสารอื่นๆ เพื่อให้ครูมีเวลาในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยผลผลิตที่ได้ก็จะเป็นงานวิจัยที่เกิดจากแก้ปัญหาการเรียนการสอนในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนนั่นเอง

กลยุทธ์ที่ 4 ใช้การจัดการความรู้ (KM) เป็นฐานในการขับเคลื่อนการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการนำแนวคิดความร่วมมือร่วมใจ (Collaborative Approach) มาเป็นแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู (Hine, 2013) ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ระดับกิจกรรมทั้งการจัดระบบพี่เลี้ยงในการให้คำปรึกษาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน การจับคู่หรือทีมขนาดเล็กเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในการทำวิจัยในชั้นเรียน ในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนของนักเรียนร่วมกัน สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกันในโรงเรียน ดังที่ Holter & Frabutt (2012) ได้เสนอแนะว่าการวิจัยปฏิบัติการทางการศึกษาควรขับเคลื่อนด้วยนักปฏิบัติและการมีส่วนร่วม

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาเครือข่ายการวิจัยการในชั้นเรียนกับหน่วยงานภายนอก โดยการพัฒนาเครือข่ายการวิจัยระหว่างโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) และมหาวิทยาลัยในท้องถิ่น เพื่อให้ความรู้และคำปรึกษาเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนให้กับครู ร่วมทั้งการจัดเวทีนำเสนอผลการวิจัยในชั้นเรียนให้กับครู (Symposium) เพื่อให้ครูได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิจัย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงกว้างขึ้น ตลอดจนเสริมสร้างความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนให้กับครูอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ วิภาพร นิธิปรีชานันท์ (2554) ที่ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พบว่าองค์ประกอบพื้นฐานหนึ่งที่สำคัญในการทำวิจัยในชั้นเรียนคือ การประสาน/สร้างเครือข่ายวิจัยและการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ นั่นเอง

3. ผลการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับผู้ปฏิบัติงานรู้สึกว่าคุณเองมีศักยภาพเพียงพอต่อความรับผิดชอบงานที่ปฏิบัติอยู่ และสามารถทำงานนั้นได้สำเร็จ ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำกลยุทธ์ดังกล่าวไปให้ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ทดลองนำกลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 โรงเรียนได้นำกลยุทธ์ไปใช้เป็นแนวทางและได้มีการปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการที่เหมาะสมกับสภาพครูของแต่ละโรงเรียน เช่น กรณีศึกษาที่ 1 ครูมีความพร้อมและมีการทำงานเป็นทีมที่ดี ผู้บริหารจึงใช้การกระตุ้นทางอารมณ์โดยใช้กิจกรรมปวงนาตน ทำให้ครูได้มีโอกาสเปิดใจในการทำงานร่วมกันว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ตนเกิดความผิดพลาดในการทำงานที่ผ่านมาและให้ภัยซึ่งกันและกัน แล้วเริ่มต้นทำงานด้วยกันต่อไป เพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน โดยการเสริมแรงทางบวก คือ การให้รางวัลโดยการพาไปทัศนศึกษาดูงานทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น กรณีศึกษาที่ 2 ครูมีความศรัทธาในความสามารถของผู้บริหาร ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการวิจัย และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูได้ จึงทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้ นิเทศ กำกับ การดำเนินการทำวิจัยได้เป็นอย่างดี และกรณีศึกษาที่ 3 และ 4 ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะเป็นผู้ใฝ่รู้ และมีความสนิทสนมเป็นกันเองกับครูทั้งโรงเรียน สามารถพูดคุยกันได้อย่างใกล้ชิดจึงง่ายที่จะชักจูงไปสู่เป้าหมายที่เป็นประโยชน์ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจของ Conger & Kanungo (1988) ที่ได้นำเสนอไว้ คือ การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotional Arousal) การไปสู่เป้าหมาย (Enactive Attainment) การเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น (Vicarious Experience) การจูงใจด้วยวาจา (Verbal Persuasion)

สำหรับผลของการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Results in Empowering Experience of Subordinates) เมื่อผู้บริหารสามารถขจัดปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรู้สึกไร้พลังอำนาจของผู้ปฏิบัติงานได้ โดยมีการใช้กลยุทธ์ต่างๆ ที่จะเสริมสร้างพลังอำนาจให้เกิดขึ้นในงานและการช่วยให้ผู้ปฏิบัติรับรู้ถึงสมรรถนะในตน จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติมีความแข็งแกร่ง (Strengthening of Effort) มีความคาดหวังในผลการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น (Performance Expectancy) และเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ (Belief in Personal Efficacy) ในการทำงานให้สำเร็จ (Conger & Kanungo, 1988) เมื่อการเสริมสร้างพลังอำนาจก่อให้เกิดพลังในตัวผู้ปฏิบัติแล้ว ผลของการเสริมสร้างพลังอำนาจยังทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน โดยศึกษาพฤติกรรมการทำงานวิจัยในชั้นเรียนของครูที่พบว่ามีความแตกต่างกัน แต่สิ่งที่สำคัญกว่าข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ก็คือ การทำให้เกิดความยั่งยืนของพฤติกรรมการทำงานวิจัยในชั้นเรียนของครู ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องหาแนวทางเพื่อที่จะทำให้พฤติกรรมดังกล่าวกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร นั่นคือวัฒนธรรมการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนนั่นเองดังที่ Schrum & Levin (2009, 44) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของโรงเรียนที่มีความซับซ้อนและมีความท้าทายหลาย ๆ เหตุผล โดยผู้บริหารโรงเรียนคงจะต้องเริ่มต้นที่ตัวเองก่อน แล้วค่อยผลักดันให้ครูให้การยอมรับโดยการเปลี่ยนแปลงใดๆ ขององค์กรก็ตามสามารถออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับบุคคล และ 2) ระดับองค์กร เมื่อทำให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำวิจัยในชั้นเรียนได้แล้ว สิ่งที่ทำหายในลำดับต่อไปก็คือ ทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมของโรงเรียนนั่นเอง

สรุป

กลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้ เป็นกลยุทธ์ที่พัฒนากลยุทธ์ทั่วไป โดยใช้ข้อมูลในภาพรวมเพื่อนำมาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู จึงทำให้โรงเรียนต่างๆ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยปรับให้เหมาะกับบริบทของโรงเรียนของตนได้ โดยเฉพาะกลยุทธ์ระดับกิจกรรม นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาควรเป็นหน่วยงานกลางในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาเครือข่ายการวิจัยระหว่างโรงเรียนและโรงเรียน และโรงเรียนและมหาวิทยาลัยในพื้นที่

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างพลังอำนาจครูสำหรับผู้บริหาร ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวหากมีการนำไปทำการศึกษาต่อโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัด หรือกลุ่มโรงเรียน หรือ การวิจัยสถาบันโดยผู้บริหาร สถานศึกษา เพื่อนำผลการพัฒนากลยุทธ์เหล่านี้ลงไปสู่การปฏิบัติ และปรับให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ครู และนักเรียน

2. การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษากระบวนการที่ทำให้การวิจัยในชั้นเรียนหรือวิจัยปฏิบัติการเป็นวัฒนธรรมขององค์กร หรือวัฒนธรรมการวิจัยของโรงเรียน ที่และศึกษาตัวชี้วัดองค์กรแห่งการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินว่าโรงเรียนได้มีกระบวนการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานจนเกิดเป็นวัฒนธรรมการวิจัยที่ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิตราภา กุณฑลบุตร. (2550). การวิจัยสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- ธีรวัฒน์ ษะราช. (2546). การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและสมรรถภาพการวิจัยระหว่างครุณักวิจัย ที่มีตำแหน่งทางวิชาการและความต่อเนื่องทางการทำวิจัยแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นลินี วารี. (2545). ความต้องการการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญยาพร ฉิมพลอย. (2545). ผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูระดับประถมศึกษา. ใน การประชุมวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัย (Research Fair) ครั้งที่ 2 10-11 กรกฎาคม 2545. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพิมาน วงษ์ปัดดา. (2546). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- วิภาพร นิธิปรีชานนท์. (2554). **แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2555). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน 2554)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สุพรรณิ สินโพธิ์. (2546). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถภาพการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์โมเดลเชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรศักดิ์ การบุญ. (2547). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในช่วงชั้นที่ 3 และ 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2554). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดุลย์ สนั่นเอื้อเม็งโธสง และ สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิชย์. (2555). **ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การวิเคราะห์โมเดล เชิงเส้นตรงระดับลดหลั่น**. *วารสารการบริหารและการพัฒนา*. 4(3), 119-140.
- Conger, J. A. & Kanungo. B. N. (1988). The Empowerment Process - Integrating Theory and Practice. *Academy of Management Review*. 13(3), 471-482.
- Hine, G. S. C. (2013). The Importance of Action Research in Teacher Education Programs. *Issues in Educational Research*. 23(2), 151-163.
- Hine, G. S. C. & Lavery, S. D. (2014). The Importance of Action Research in Teacher Education Programs: Three Testimonies. In *Transformative, Innovative and Engaging "Proceedings of the 23rd Annual Teaching Learning Forum"* 30-31 January 2014. Perth: The University of Western Australia.
- Holter, A. C. & Frabutt, J. M. (2012). Mission Driven and Data Informed Leadership. *Catholic Education: A Journal of Inquiry and Practice*. 15(2), 253-269.
- Rust, F. O'Connell. (2009). Teacher Research and the Problem of Practice. *Teacher College Record*. 111(8), 1882-1893.
- Schrum, L & Levin, B. B., (2009). *Leading 21st Century School: Harnessing Technology for Engagement and Achievement*. California: Corwin.